

Věstník MZd ČR, částka 1/2012

Vzdělávací program
specializačního vzdělávání
v oboru
PERIOPERAČNÍ PÉČE

1 Cíl specializačního vzdělávání

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

3 Učební plán

3.1 Učební osnova základního modulu

3.2 Učební osnovy odborných modulů - povinné

3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů

4 Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

5 Profil absolventa

5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

7 Tabulka modulů

8 Seznam doporučených zdrojů

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru Perioperační péče je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti Sestra pro perioperační péči, a to osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené vyhláškou [č. 55/2011 Sb.](#), o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Perioperační péče je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecné sestry dle zákona [č. 96/2004 Sb.](#), zákon o nelékařských zdravotnických povolání, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon č. 96/2004 Sb.“).

Specializační vzdělávání nemusí být uskutečňováno při výkonu povolání, účastník vzdělávání však musí před přihlášením se k atestační zkoušce splnit dobu výkonu povolání stanovenou [§56](#) odst. 6 zákona č. 96/2004 Sb.

Část specializačního vzdělávání (základní modul) lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18 - 24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování počtu hodin vzdělávacího programu. V případě, že celková délka specializačního vzdělávání se od celodenní průpravy liší, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávací program obsahuje celkem 560 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného zdravotnického zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil. Akreditovaná pracoviště disponují náležitým personálním, materiálním a přístrojovým vybavením.

Vzdělávací program zahrnuje modul základní a moduly odborné se stanoveným počtem kreditů, přičemž ukončení každého modulu je realizováno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Perioperační péče je:

zařazení do oboru specializačního vzdělávání,
výkon povolání v příslušném oboru specializačního vzdělávání minimálně 1 rok z období 6 ti let v rozsahu minimálně " stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby
do data přihlášení se k atestační zkoušce,
absolvování teoretické výuky,
absolvování povinné odborné praxe v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem,
získání stanoveného počtu kreditů určených vzdělávacím programem,
úspěšné složení atestační zkoušky.

3 Učební plán

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení studijního průkazu a záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe. Počet výkonů uvedených v kapitole 3.2 Učební osnovy odborných modulů - seznam výkonů a jejich počet je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

3.1 Učební osnova základního modulu

Základní modul ZM	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	5 dnů teorie, tj. 40 hodin

Počet kreditů	20	
Cíl:	Vybavit účastníka specializačního vzdělávání znalostmi potřebnými k organizačnímu a metodickému vedení ošetrovatelské péče.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Vzdělávání dospělých	Úvod do problematiky. Zásady vzdělávání dospělých, cíle, vedení, motivační faktory, hodnocení účastníků SV.	4
Právní problematika ve zdravotnictví	Základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví. Práva a povinnosti zdravotnických pracovníků. Povinná mlčenlivost. Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	3
Moderní management v ošetrovatelské péči	Management a role manažera. Klíčové role a funkce vedoucího pracovníka ve zdravotnictví. Leadership a role lídra. Firemní kultura. Strategický management. Management změn. Management času. Budování a řízení pracovního týmu. Personální management a rozvoj lidských zdrojů.	3
Kvalita a bezpečí zdravotní péče	Strategické řízení kvality zdravotní péče. Indikátory kvality ošetrovatelské péče a jejich sledování. Standardy ošetrovatelské péče, správné vedení zdravotnické dokumentace. Řízení rizik a prevence nežádoucích událostí ve zdravotnických zařízeních včetně sledování a vyhodnocení. Externí a interní kontrola kvality.	4
Interpersonální dovednosti sestry specialistky	Podpůrné techniky zvládnání pracovní zátěže, podpůrné techniky v komunikaci s agresivním pacientem, komunikace se zvláštními skupinami pacientů. Etický přístup k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění. Identifikace faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů.	4
Edukace	Edukace pacientů a jiných osob. Specifika edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných. Tvorba edukačních materiálů. Zásady moderní prezentace.	4
Průzkumné a výzkumné šetření v ošetrovatelství	Charakteristika, specifika a význam ošetrovatelského výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu. Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.	5

Vybraná problematika veřejného zdraví	Vymezení problematiky veřejného zdraví, determinanty zdraví a jejich aktuální situace v ČR, aktuální zdravotní politika v evropském kontextu.	2
	Radiační ochrana - ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel, způsoby ochrany před ionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření, legislativa v oblasti radiační ochrany, odpovědnosti při využívání zdrojů ionizujícího záření.	2
	Problematika závislostí - škodlivé užívání návykových látek (NL) a závislostí na NL v ČR. Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností, zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostí na NL.	2
Krizový management ve zdravotnictví	Mimořádné události a katastrofy (typy katastrof, definice katastrofy a medicíny katastrof, spektrum postižení). Krizová připravenost (definice, legislativní zázemí, orgány krizového řízení a jejich úkoly, organizace ve zdravotnictví, základní pojmy, plán krizové připravenosti zdravotnických zařízení). Hromadný výskyt postižených (základní pojmy, zdravotnický záchranný řetězec, zdravotnická záchranná služba, traumatologický plán nemocnice - základní úkoly, organizace práce při hromadném příjmu, třídění pacientů). Evakuace nemocnic (zásady evakuace, evakuační plán). Ochrana obyvatelstva (definice a základní pojmy, hlavní zásady, prostředky individuální ochrany, základní vybavení domácnosti, informování obyvatelstva, vzdělávání)	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba	4

Výsledky vzdělávání

Absolvent/ka:

zná zásady vzdělávání dospělých,
 umí rozeznat a posoudit neetické a protiprávní chování spolupracovníků a vyhodnotit jeho důsledky,
 zná základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví a je si vědoma právní odpovědnosti ve zdravotnictví,
 umí vysvětlit význam pojmu management, řízení a vedení, popsat a vysvětlit kulturu organizace a její význam,
 chápe nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje,
 umí rozpoznat své postoje, přístupy, způsob komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientek a jejich rodin,
 uvědomuje si neustálou potřebu zvyšování kvality práce a spolupráce,
 zná zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi,
 zná vybranou problematiku edukace pacientů,
 navrhuje a vypracovává plány edukace pacientů, případně rodinných příslušníků a jiných osob,
 postupuje dle moderních a vědecky ověřených metod, podílí se na výzkumných šetřeních a projektech,

zná účinky ionizujícího záření, systém radiační ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany,
zná základy krizového managementu a umí se podílet na přechodu činnosti zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za podmínek nestandardních.

Způsob ukončení modulu

Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.)

3.1.1 Schopnosti a dovednosti po absolvování základního modulu

Absolvent/ka základního modulu je připraven/a:

podílet se na kontinuálním zvyšování kvality a bezpečnosti ošetrovatelské péče,
koordinovat práci členů ošetrovatelského týmu,
hodnotit kvalitu ošetrovatelské péče,
identifikovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů,
provádět průzkumná a výzkumná šetření,
navrhovat a vypracovávat plány edukace pacientků, blízkých osob,
připravovat edukační materiály.

3.2 Učební osnovy odborných modulů - povinné

Cíl: Připravit všeobecnou sestru pro požadované činnosti konkrétního oboru specializace.

3.2.1 Učební osnova odborného modulu OM 1

Odborný modul - OM 1	Role sestry v perioperační péči	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teorie, tj. 80 hodin 3 dny, tj. 24 hodin praxe (2 dny sterilizace, 1 anestezie)	
Počet kreditů	43 (40 kreditů za teoretickou část, 3 kredity za praktickou část)	
Cíl OM 1	Vybavit všeobecnou sestru základními vědomostmi a dovednostmi a připravit ji tak pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta, který podstupuje operační léčbu nebo vyšetření v perioperačním prostředí.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 1.	2

Role sestry v perioperační péči	Kategorie zdravotnických pracovníků v oboru perioperační péče, chirurgický tým. Vzdělání, kompetence a role perioperační sestry.	4
Organizačně provozní problematika operačního traktu	Umístění, prostorové uspořádání, stavebně technické, a technologické vybavení operačních traktů, centrálních sterilizací a přísálových sterilizací.	2
	Organizace a řízení operačního traktu - organizační struktura, náplně práce a harmonogramy práce operačního traktu. Efektivita provozu operačního traktu - rozpočet, využití jednotlivých operačních sálů, přístrojů, náklady na spotřební materiál.	4
	Zdraví a bezpečí pacienta a personálu - rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu a jejich prevence (bezpečnost pacienta - perioperační bezpečnostní procedura, IMCHV, bezpečnost personálu - nemoci z povolání, pracovní úrazy a jejich prevence). Radiační ochrana.	7
	Dokumentace v perioperační péči a její význam.	1
Hygiena , mikrobiologie a epidemiologie v perioperační péči	Zákonné normy ve vztahu k hygienickým požadavkům na provoz zdravotnických zařízení.	1
	Nemocnice jako ekologický systém. Manipulace s odpadem a jeho likvidace.	1
	Čisté prostory v rámci operačního traktu - požadavky na pracoviště podle tříd čistoty a hygienicko-epidemiologických rizik.	1
	Nozokomiální nákazy a bariérové ošetrovací techniky jako prevence nozokomiálních nákaz v perioperačním prostředí. Profesionální nákazy v perioperačním prostředí a prevence profesionálních nákaz. (IMCHV - vznik, prevence) Vybrané infekční onemocnění se závažným průběhem. MRSA , řešení septických komplikací, bariérový režim Klasifikace chirurgických ran (operačních výkonů) dle míry mikrobiální kontaminace.	5
Základy dezinfekce, dekontaminace a sterilizace ZP	Transport kontaminovaných zdravotnických prostředků (dále jen ZP), dezinfekce a čištění ZP, setování ZP a obaly a obalové systémy v předsterilizační přípravě	4
	Vyšší stupeň dezinfekce. Sterilizace ZP, transport a uložení sterilních ZP	4

Základy anesteziologie a resuscitace	Farmakologie související s anestézií, kardiopulmonální resuscitací (dále jen KPR), manipulace s léky, skladování a jejich likvidace.	1
	Základy anesteziologie. Anesteziologický přístroj včetně příslušenství, jeho obsluha a údržba.	1
	Perioperační proces anesteziologické péče - příprava pacienta na anestezii, zajištění průchodnosti dýchacích cest, udržování anestezie, ukončení anestezie. Dokumentace a hlášení v anesteziologii. Pooperační péče, šok a prevence pooperačních komplikací	2
	Základní KPR a rozšířená v krizových situacích na operačním sále.	4
Základy ošetrovatelské perioperační péče	Universální instrumentarium, základní přístrojové vybavení, šicí materiál, chirurgické jehly, implantáty, rouškovací systémy, ochranný oděv a další ZP, materiály a pomůcky v perioperačním procesu.	16
	Pacient v perioperačním procesu - edukace pacienta v perioperační péči, příjem pacienta na operační sál (dále jen OS), bezpečnostní opatření, polohování a fixace pacienta, antisepse operačního pole, zarouškování pacienta, péče o operační ránu a drenáže bezprostředně po operačním výkonu, předávání pacienta na oddělení.	8
	Odběry biologického materiálu v perioperačním prostředí	2
	Etika perioperační péče	2
	Personál v perioperačním procesu - průchod filtrem, hygienické zabezpečení rukou v perioperační péči, včetně chirurgické dezinfekce rukou, oblékání operačních pláštů a operačních rukavic.	3
Perioperační péče v roli instrumentářky, obíhající sestry (cirkulující sestry) a nástrojové (sterilizační) sestry - zásady a činnosti . Příprava operačního sálu k operačnímu výkonu.	3	
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	2

Výsledky vzdělávání

Absolvent/ka:

se orientuje v legislativě, činnostech a kompetencích sestry pro perioperační péči, umí vysvětlit význam týmové spolupráce v oboru perioperační péče a své postavení v chirurgickém týmu, popíše a zdůvodní základní hygienické, stavebně technické a bezpečnostní požadavky na výstavbu a provoz operačního traktu a centrální sterilizace, popíše možnosti řízení operačního traktu a centrální sterilizace, uvede náplně práce v

perioperačním prostředí z různých hledisek, popíše a vysvětlí funkci náplně práce a harmonogramu práce,
orientuje se v požadavcích na efektivitu práce v perioperační péči,
vyjmenuje a zdůvodní bezpečnostní rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu, zároveň uvede preventivní opatření na ochranu a bezpečnost pacienta, všech přítomných v perioperačním prostředí,
vyjmenuje používanou dokumentaci v perioperační péči, charakterizuje dokumentaci perioperačního ošetrovatelského procesu a uvede a zdůvodní pro koho a pro jaké oblasti má dokumentace v perioperační péči význam,
vyjmenuje, orientuje se a vyhledá potřebné informace v zákonných normách, které se vztahují k předcházení vzniku a šíření nozokomiálních nákaz a k hygienickým požadavkům v perioperačním prostředí,
definuje nozokomiální nákazy, popíše podmínky jejich šíření v perioperačním prostředí a uvede a zdůvodní způsoby vytváření a udržování aseptického prostředí (bariérové ošetrovací techniky),
orientuje se ve vybraných infekčních onemocněních a uvědomuje si důležitost bariérových ošetrovacích technik a dalších preventivních opatření v prevenci nozokomiálních a profesionálních nákaz,
klasifikuje chirurgické rány podle mikrobiální kontaminace, uvede jejich charakteristiku a vysvětlí význam členění chirurgických ran pro péči o pacienta v perioperačním prostředí,
vyjmenuje nejčastější odběry biologického materiálu v perioperačním prostředí, uvede a zdůvodní zásady a nejčastější chyby při odběru, manipulaci a transportu biologického materiálu,
volí, řídí a podílí se na procesu předsterilizační přípravy a sterilizace ZP dle stanovených zásad a provozního řádu,
orientuje se v základech anesteziologické ošetrovatelské péče,
poskytuje základní KPR a orientuje se v problematice rozšířené KPR,
vyjmenuje základní přístrojové vybavení operačního traktu, zásady zacházení s ním, popíše údržbu a bezpečnostní opatření při jejich použití, vysvětlí pojem „atest“ a uvede jeho význam v perioperační péči,
vyjmenuje základní požadavky na operační stoly, přídatná zařízení, včetně zásad zacházení s nimi, popíše údržbu a bezpečnostní opatření při jejich použití,
vyjmenuje a zdůvodní požadované vlastnosti na instrumentarium, uvede materiály, ze kterých jsou vyrobeny, druhy možných korozí, včetně příčin a preventivních opatření, pojmenuje a kategorizuje jednotlivé nástroje z různých hledisek a uvede jejich vhodné použití,
vyjmenuje a zdůvodní požadované vlastnosti na šicí materiály a chirurgické jehly, včetně jejich kategorizace z různých hledisek a uvede jejich vhodné použití,
uvede součásti ochranného oděvu (nesterilního, sterilního) určeného pro operační trakt, požadované vlastnosti a jejich význam, včetně používaných materiálů ve zdravotnické praxi, jejich výhody a nevýhody,
vyjmenuje a popíše fáze perioperační péče o pacienta v perioperačním prostředí, včetně stanovených zásad a zdůvodní jejich dodržování v jednotlivých fázích perioperační péče,
vyjmenuje a popíše fáze přípravy operačního týmu k operačnímu výkonu, včetně obecně uznávaných zásad a zdůvodní jejich dodržování v jednotlivých fázích přípravy,
popíše a vysvětlí problematiku základů vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu v roli instrumentářky a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování,
popíše a vysvětlí problematiku základů vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním

výkonu v roli cirkulující (obíhající) sestry a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování,
popíše a vysvětlí problematiku základů nepřímé specifické ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu v roli sterilizační (nástrojové) sestry a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování.

Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Transport a příjem kontaminovaných ZP na CS	1
Ruční dezinfekce a mechanická očista	1
Obsluha mycího a dezinfekčního automatu	1
Obsluha ultrazvukového přístroje k dočišťování instrumentaria	1
Kontrola, setování a balení ZP	1
Obsluha parního sterilizačního přístroje, včetně kontroly, vyhodnocení a vedení dokumentace sterilizačního procesu	1
Obsluha přístroje pro sterilizaci termolabilních ZP (formaldehyd, etoxen, plasma), včetně kontroly, vyhodnocení a vedení dokumentace sterilizačního procesu	1
Distribuce, transport a předávání sterilních ZP, včetně kontroly a vedení patřičné dokumentace	1
Edukace pacienta před operačním výkonem v rámci svých kompetencí	1
Příprava a kontrola anesteziologického přístroje před operačním výkonem	1
Příjem pacienta na operační oddělení	1
Příprava pacienta k celkové anestezii	1
Příprava ZP, potřebného zdravotnického materiálu a pomůcek a asistence u endotracheální intubace	1
Péče o pacienta po celkové anestezii	1
Příprava ZP, potřebného zdravotnického materiálu a pomůcek a asistence u epidurální anestezie	1
Péče o pacienta po epidurální anestezii	1
Předání pacienta z operačního oddělení na lůžkové oddělení	1

Způsob ukončení modulu:

Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 1.

3.2.2 Učební osnova odborného modulu OM 2

Odborný modul - OM 2	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů, tj. 80 hodin teoretické výuky 12 dnů, tj. 96 hodin odborné praxe, z toho: - 3 dny, tj. 24 hodin na OS všeobecné chirurgie - 2 dny, tj. 16 hodin na OS gynekologicko porodnických - 1 den, tj. 8 hodin na OS hrudní chirurgie - 1 den, tj. 8 hodin na OS oční chirurgie - 1 den, tj. 8 hodin na OS plastické chirurgie - 1 den, tj. 8 hodin na OS urologie - 1 den, tj. 8 hodin na OS dětské chirurgie - 2 dny, tj. 16 hodin na OS kardiochirurgie a cévní chirurgie a angiologie 5 dnů, tj. 40 hodin odborné praxe na akreditovaném pracovišti	
Počet kreditů	67 (40 kreditů za teoretickou část, 12 kreditů za praktickou část, 15 kreditů za praktickou část v akreditovaném zařízení)	
Cíl OM 2	Připravit všeobecnou sestru pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta podstupujícího operační léčbu nebo vyšetření ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii).	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 2.	1
Úvod do vybraných oborů (všeobecné chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgie.	Vymezení ve vybraných oborů (všeobecné chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgie. - operační postupy, techniky, technické principy.	3
ZP ve všeobecné chirurgii hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii.	Přístrojová technika, klasické a miniinvazivní instrumentarium, šicí materiál, implantáty, staplery a další zdravotnické prostředky a pomůcky používané ve vybraných oborech (všeobecné chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii.	2

Specifika perioperační péče u vybraných operačních výkonů	Zvláštnosti anestezie, poloh pacienta, přípravy operačního pole a rouškování pacienta, včetně bezprostřední předoperační a pooperační péče u vybraných operačních výkonů a nejčastější odběry biologického materiálu ve ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii.	4
Operační výkony ve všeobecné chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných ve všeobecné chirurgii	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě ve všeobecné chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky ve všeobecné chirurgii.	2
	Operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů ve všeobecné chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Operace na břišní stěně a tříselném kanálu - kýly, náhlé příhody břišní (akutní apendicitida, peritonitida, ileózní stavy, krvácení do zažívacího traktu), operace v oblasti bráničního hiátu a abdominálního jícnu, operace žaludku a duodena, operace na tenkém střevě a tlustém střevě, operace v oblasti anální krajiny, operace jater, žlučníku a žlučových cest, operace slinivky břišní a sleziny, operace mléčné žlázy, operace štítné žlázy, nejčastější minimálně invazivní operace v digestivní chirurgii.	4
Operační výkony v hrudní chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v hrudní chirurgii	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v hrudní chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v hrudní chirurgii	2
	Operace v hrudní chirurgii: hrudní punkce a drenáž, operace plic a tracheobronchiálního stromu, operace na hrudním jícnu, operace mediastina, nejčastější minimálně invazivní operace v hrudní chirurgii.	4

Vybrané operační výkony v kardiouchirurgii a cévní chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v kardiouchirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v kardiouchirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v kardiouchirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Operace v cévní a transplantační chirurgii: nitrohruční operace na vegetativních nervech a lumbální sympatektomie, operace varixů dolních končetin, operace na tepenném a portálním systému, multiorgánový odběr orgánů a transplantace ledviny.	2
Vybrané operační výkony v intervenční angiologii a radiologii	Úvod do oboru intervenční angiologie a radiologie.	1
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v intervenční angiologii a radiologii.	2
Vybrané operační výkony v urologii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v urologii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v urologii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v urologii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v urologii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace močových cest, operace močového měchýře, operace ledvin, operace prostaty.	4

Vybrané operační výkony v gynekologii a porodnictví	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v gynekologii a porodnictví.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v gynekologii a porodnictví.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v gynekologii a porodnictví.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v gynekologii a porodnictví - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace na adnexech, operace na děloze, poševní operace, císařský řez, extrakce (vybavení) plodu.	4
Vybrané operační výkony v oční chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v oční chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v oční chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v oční chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v oční chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky, operace katarakty, operace glaukomu, operace strabismu, enukleace oka, transplantace rohovky, operace při poranění oka.	4

Vybrané operační výkony v plastické a rekonstrukční chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v plastické a rekonstrukční chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v plastické a rekonstrukční chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů, techniky v plastické a rekonstrukční chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v plastické a rekonstrukční chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Operace v plastické chirurgii: autotransplantace kůže, přenos dermoepidermálního štěpu, přenos kůže v celé tloušťce, laloková plastika, operace obličejových rozštěpů, rhinoplastika, augmentace prsů, operace venter pendulus, operace Dupuytrenovy kontraktury ruky. Chirurgická terapie popálenin: příjmové ošetření těžce popáleného pacienta, léčba popáleninového šoku, převaz, transplantace a rekonstrukční techniky u popáleného.	4
Vybrané operační výkony v dětské chirurgii	Zvláštnosti operačních výkonů v dětské chirurgii, patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v dětské chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v dětské chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace náhlých příhod břišních v dětské chirurgii, operace vrozených vad.	4
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6

Výsledky vzdělávání

Absolvent/ka:

orientuje se v organizaci, struktuře a provozu operačního traktu, využívá znalosti kompetencí sestry pro perioperační péči při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče jako člen chirurgického týmu, uvědomuje si rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu a zajišťuje dle stanovených zásad ochranu a bezpečnost pacienta a všech přítomných v perioperačním

prostředí ve spolupráci s víceoborovým týmem,
dokumentuje vysoce specializovanou ošetrovatelskou perioperační péči dle uznávané struktury a uvědomuje si význam dokumentace v perioperační péči,
zvládá KPR v rizikových situacích perioperačního prostředí jako člen resuscitačního týmu v rámci svých kompetencí,
orientuje se v přístrojovém vybavení, instrumentariu, implantátech a dalších ZP, materiálech a pomůckách používaných na operačních sálech a systematicky je zajišťuje, volí a připravuje k operačnímu výkonu dle potřeb operačního týmu, zásad asepse a ve vztahu k bezpečnosti a ochraně zdraví,
poskytuje přímou i nepřímou vysoce specializovanou ošetrovatelskou perioperační péči pacientovi efektivně a dle zásad asepse a zásad perioperační péče v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry,
orientuje se v anatomii a funkci orgánů a orgánových systémů operovaných ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie) a dokáže je využít při poskytování perioperační péče v roli instrumentářky,
zná patofyziologické stavy a orientuje se v diagnostických metodách, které se vztahují k jednotlivým patofyziologickým stavům ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, angiologie, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie.),
má přehled o operačních výkonech a specifických aspektech konkrétních operačních výkonů ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie) a využívá tyto znalosti při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi, a to v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry,
zná operační postupy a techniky, musí být schopná dočasně, nebo i trvale zastoupit asistujícího lékaře - pokud budou perioperačním sestrám vymezeny tyto kompetence,
orientuje se v krizových situacích souvisejících se zajištěním provozu na operačních sálech.

Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v hrudní chirurgii	1

Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v hrudní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v kardiochirurgii a cévní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu v kardiochirurgii a cévní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v urologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu v hrudní urologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientce v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v gynekologii a porodnictví	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientce v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v gynekologii a porodnictví	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v oční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v oční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v plastické a rekonstrukční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v plastické a rekonstrukční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v dětské chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v dětské chirurgii	1

Způsob ukončení modulu:

Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3.

3.2.3 Učební osnova odborného modulu OM 3

Odborný modul - OM 3	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (ortopedie, traumatologie, neurochirurgie, ORL, stomatochirurgie, dětská ortopedie, traumatologie a neurochirurgie)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů, tj. 80 hodin teoretické výuky 10 dnů, tj. 80 hodin odborné praxe, z toho: - 2 dny, tj. 16 hodin na ortopedických OS - 3 dny, tj. 24 hodin na traumatologických OS - 2 dny, tj. 16 hodin na OS dětské ortopedie, neurochirurgie a traumatologie - 1 den, tj. 8 hodin na neurochirurgických OS - 1 den, tj. 8 hodin na ORL OS - 1 den, tj. 8 hodin na stomatochirurgických OS 5 dnů, tj. 40 hodin odborné praxe na akreditovaném pracovišti	
Počet kreditů	65 (40 kreditů za teoretickou část, 10 kreditů za praktickou část, 15 kreditů za praktickou část v akreditovaném zařízení)	
Cíl OM 3	Vybavit všeobecnou sestru základními vědomostmi a dovednostmi a připravit ji tak pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta, který podstupuje operační léčbu nebo vyšetření v perioperačním prostředí	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 3.	2
Úvod do problematiky chirurgických oborů a disciplín	Klasifikace chirurgických výkonů z různých hledisek, operační indikace, základy operační techniky.	3
	Přístrojová technika, instrumentarium, šicí materiál, implantáty a další zdravotnické prostředky a pomůcky používané ve vybraných oborech	5

Vybrané operační výkony v traumatologii	Topografická anatomie a funkce pohybového ústrojí ve vztahu k operačním výkonům v traumatologii.	1
	Klasifikace zlomenin, klasifikace poranění měkkých tkání, diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Zásady osteosyntézy, druhy a techniky jednotlivých druhů osteosyntéz, přehled a charakteristika operačních přístupů v traumatologii.	4
	Komplikace léčení zlomenin - paklouby, infekce, defekty kostí.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v traumatologii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace diafyzárních zlomenin - nitrodřeňová, osteosyntéza, LCP dlahy, operace metafyzárních zlomenin, operace otevřených zlomenin, artroskopické operace a artroskopicky asistované, osteosyntézy, kompartment syndrom a jeho řešení.	6
	Polytrauma, sdružené poranění, trauma břicha a hrudníku - specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky:	6
Vybrané operační výkony v ortopedii	Topografická anatomie a funkce pohybového ústrojí ve vztahu k vybraným operačním výkonům v ortopedii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k vybraným operačním výkonům.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v ortopedii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v ortopedii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace vrozených a získaných deformit nohy, operace ramenního kloubu, operace kolenního kloubu, operace kyčelního kloubu.	6

Vybrané operační výkony v neurochirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v neurochirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v neurochirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v neurochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v neurochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace mozku, operace na páteři a míše, operace periferních nervů, stereotaktické operace.	4
Vybrané operační výkony v ORL	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v otorinolaryngologii (dále jen ORL).	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v ORL.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v ORL	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v ORL - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace ucha, operace nosu a paranasálních dutin, operace hltanu, operace na krku.	4

Vybrané operační výkony ve stomatochirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných ve stomatochirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě ve stomatochirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů, techniky ve stomatochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů ve stomatochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Dentoalveolární výkony: chirurgická extrakce zubu, resekce kořenového hrotu. Maxilofaciální chirurgické výkony: stabilní osteosyntéza zlomeniny dolní čelisti, korekce předkusu dolní čelisti sagitální osteotomií, operace karcinomu dolního rtu, operace karcinomu spodiny ústní a jazyka.	4
Vybrané operační výkony v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii	Zvláštnosti operačních výkonů v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii, patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace úrazů dětí, operace vrozených vad.	5
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6

Výsledky vzdělávání

Absolvent/ka:

orientuje se v klasifikaci operačních výkonů z různých hledisek, rozumí názvosloví základních operačních výkonů a zná obecné zásady operování, přičemž si uvědomuje význam těchto znalostí pro poskytování perioperační péče,
orientuje se v anatomii a funkci orgánů a orgánových systémů operovaných v jednotlivých klinických oborech a disciplínách a dokáže je využít při poskytování perioperační péče v roli instrumentářky,
zná patofyziologické stavy a orientuje se v diagnostických metodách, které se vztahují k jednotlivým patofyziologickým stavům v jednotlivých klinických oborech a disciplínách,
má přehled o operačních výkonech a specifických aspektech konkrétních operačních výkonů v jednotlivých klinických oborech a disciplínách a využívá tyto znalosti při poskytování

vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi, a to v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry.

Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu v traumatologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu v traumatologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ortopedii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu v ortopedii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ortopedii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu v ortopedii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v neurochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v neurochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ORL	1

Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu v ORL	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve stomatochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního výkonu stomatochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentárky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii, ortopedii, neurochirurgii chirurgii	1

Způsob ukončení modulu:

Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3.

3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů

Absolvent/ka odborných modulů je připraven/a:

zajišťovat předsterilizační přípravu a sterilizaci zdravotnických prostředků základními a specifickými způsoby a metodami,
 rozhodovat o způsobu vytváření a udržování asepse v perioperačním prostředí ve spolupráci s orgány ochrany veřejného zdraví,
 zajišťovat stálou pohotovost pracoviště, základních a speciálních přístrojů, instrumentaria, implantátů a dalších zdravotnických prostředků, potřebného materiálu a pomůcek k plánovaným a neodkladným operačním výkonům,
 zajišťovat, připravovat a doplňovat instrumentarium, implantáty, staplery a další zdravotnické prostředky, materiál a pomůcky bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu dle potřeb operačního týmu,
 zajišťovat přípravu, manipulaci a obsluhu operačních stolů, přístrojů a tlakových nádob,
 zajišťovat základní polohy a fixaci pacientů na operačním stole, včetně prevence komplikací z imobilizace, a to ve spolupráci s lékařem a ostatními členy operačního týmu,
 podílet se na specifickém polohování a fixaci (repozice a fixace) pacienta na operačním stole pod odborným dohledem a přímým vedením lékaře,
 přikládat nebo zajišťovat přiložení inaktivní elektrody při použití monopolární koagulace u pacienta,
 provádět antisepsi operačního pole,
 podílet se na rouškování pacienta,
 instrumentovat při operačních výkonech,

provádět ve spolupráci s chirurgickým týmem početní kontrolu nástrojů, břišních roušek a dalších použitých zdravotnických prostředků bezprostředně před, dle potřeb v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu, asistovat u méně náročných operačních výkonů.

4 Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení přidělí každému účastníkovi specializačního vzdělávání školitele, který je zaměstnancem akreditovaného zařízení. Školitel pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje znalosti (vědomosti a dovednosti). Školitel pro praktickou část hodnotí zvládnutí výkonů stanovených vzdělávacím programem. Odborná praxe na odborných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost v oboru a osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Školitel odborné praxe potvrzuje splnění výkonů.

a) Průběžné hodnocení školitelem:

školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání. Do studijního průkazu zapisuje ukončení každého modulu a získaný počet kreditů.

b) Předpoklad pro vykonání atestační zkoušky:

absolvování teoretické a praktické výuky; včetně splnění požadované odborné praxe v akreditovaném zařízení potvrzené ve studijním průkazu a splnění výkonů obsažených ve vzdělávacím programu potvrzené přiděleným školitelem; získání příslušného počtu kreditů.

c) Vlastní atestační zkouška probíhá dle vyhlášky [č. 189/2009 Sb.](#), ve znění pozdějších právních předpisů.

5 Profil absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru Perioperační péče je připraven provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v perioperační péči. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou zabezpečovat perioperační péči v rozsahu své specializované způsobilosti stanovenou činnostmi, ke kterým je připraven na základě tohoto vzdělávacího programu.

5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost

Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Perioperační péče je připraven/a:

poskytovat ošetrovatelskou perioperační péči, založenou na individuálním a holistickém přístupu k pacientovi a na ošetrovatelském procesu,

provádět ošetrovatelskou perioperační péči v souladu s etickými a právními aspekty ošetrovatelské péče,
efektivně komunikovat s pacienty a jejich rodinami a jinými pracovníky podílejícími se na ošetrovatelské perioperační péči,
zvládat multikulturní odlišnosti v ošetrování pacientů na vlastním pracovišti v rámci své specializace,
odborně vést méně zkušené pracovníky svého oboru, personál způsobilý k výkonu povolání pod odborným dohledem nebo pod přímým vedením a účastníky studia specializačního vzdělávání oboru „Perioperační péče“ v roli školitele,
navrhovat a vypracovávat plány edukace pro pacienta, případně jiné osoby,
systematicky plánovat, řídit, realizovat a vyhodnocovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v rámci perioperační péče,
brát v úvahu lidské, materiální a finanční zdroje při řízení a poskytování ošetrovatelských služeb v perioperačním prostředí,
uplatňovat manažerské funkce, jejichž cílem je zvyšování kvality specializované ošetrovatelské péče a minimalizace pochybení v ošetrovatelské praxi,
podílet se na přechodu zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činnosti za nestandardních podmínek,
brát v úvahu orientaci na podporu a udržování zdraví, prevenci, rehabilitaci, včetně ohledu na životní prostředí při řízení a poskytování ošetrovatelských služeb v perioperačním prostředí,
zajišťovat a poskytovat aseptickou a bezpečnou vysoce specializovanou ošetrovatelskou perioperační péči pacientovi, včetně zajištění bezpečí personálu v perioperačním prostředí ve spolupráci s víceoborovým týmem,
podporovat a zvládat týmový přístup v ošetrovatelské péči o pacienta v perioperačním prostředí,
prokázat dovednosti sestry v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry,
využít oblast informatiky, coby zdroje aktuálních informací pro ošetrovatelskou perioperační péči,
vzdělávat se, zvládat metody výzkumu, realizovat výzkumnou činnost a získané poznatky založené na výsledcích výzkumu uplatňovat v perioperační péči,
přispívat k rozvíjení a dodržování vysoké úrovně profesionální ošetrovatelské perioperační péče.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditována dle ustanovení [§45](#) zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

Personální požadavky

Školitelem pro praktickou výuku se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu

zákona [č. 96/2004 Sb.](#) ve znění pozdějších právních předpisů, který organizuje a řídí teoretickou nebo praktickou část specializačního vzdělávání*.

* školitelem může být i mentor, pokud splňuje požadavky na školitele stanovené vzdělávacím programem

Školitelem může být pouze všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru specializace Perioperační péče (dříve Instrumentování na operačním sále), který je držitelem Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu v oboru všeobecná sestra“ a pracuje v oboru specializace minimálně 5 let. Do 5 let ve funkci školitele je povinen absolvovat vzdělávací akci v rozsahu minimálně 40 hodin zaměřenou na problematiku vzdělávání (pedagogika, didaktika, andragogika).

Lektorem pro teoretickou výuku se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části specializačního vzdělávání.

Lektorem může být zdravotnický pracovník, který je držitelem Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

Všeobecná sestra pracující bez odborného dohledu s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let.

Lékař s atestací v příslušném oboru.

Další odborný pracovník s jinou kvalifikací (JUDr., Ing. atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu (předměty jako je management, právní problematika, krizový management, atd.).

Doklady o odborné, specializované event. pedagogické způsobilosti, o délce odborné praxe.

Poměr školitel / žák 1 : 2.

Materiální a technické vybavení

Modely a simulátory potřebné k výuce praktických dovedností - modely a simulátory k výuce KPR, které signalizují správnost postupu KPR včetně grafického záznamu. Odborná učebna pro obor Perioperační péče musí být vybavena minimálně instrumentačním a pomocným stolem, základním instrumentariem, obalovými systémy, rouškovacími systémy, operačními plášti, ústenkami a čepicemi, indikátory a dalším spotřebním materiálem potřebným k výuce. Pro teoretickou část vzdělávacího programu standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu.

Musí odpovídat standardům a platné legislativě.

Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

Organizační a provozní požadavky

Pro teoretickou část vzdělávacího programu - jiná zařízení, která mají smluvní vztah s poskytovatelem zdravotní péče dle příslušného oboru specializace.

Pro praktickou část vzdělávacího programu - poskytování zdravotní péče dle příslušného oboru.

Pro praktickou část vzdělávacího programu smluvní vztah s jedním nebo více akreditovaným zařízením z důvodu zajištění komplexnosti vzdělávacího programu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením.

Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče	1 týden T - 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Role sestry v perioperační péči	10 dnů T - 80 hodin 3 dny Pr - 24 hodin	40 (á 4 kredity/den) 3 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii)	10 dnů T - 80 hodin 12 dnů Pr - 96 hodin	40 (á 4 kredity/den) 12 (á 1 kredit/den)
		Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	1 týden Pr - 40 hodin AZ	15 (á 3 kredity/den)
OM 3	P	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (ortopedie, traumatologie, neurochirurgie, ORL, stomatochirurgie, dětská ortopedie, traumatologie a neurochirurgie)	10 dnů T - 80 hodin 10 dnů Pr - 80 hodin	40 (á 4 kredity/den) 10 (á 1 kredit/den)
		Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	1 týden Pr - 40 hodin AZ	15 (á 3 kredity/den)
			T - teorie Σ 280 Pr - praxe Σ 200 Pr - AZ Σ 80 hodin	
			Celkem 560 hodin	195 kreditů

Vysvětlivky: P - povinné, T - teorie, Pr - praxe, P - AZ - praxe na akreditovaném pracovišti

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura

ANTUŠÁK, E.; KOPECKÝ, Z. Úvod do teorie krizového managementu I. 2. vyd. Praha: VŠE

Economica, 2003. 98 s. ISBN 80-245-0548-7.

ARMSTRONG, M. Řízení lidských zdrojů. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2002. 856 s. ISBN 80-247-0469-2.

ASTL, J. Otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku: pro bakaláře obor ošetrovatelství. Praha: Karolinum - LF UK, 2002. 138 s. ISBN 80-246-0325-X.

BACHLEDA, P. a kol. Cévní náhrady v chirurgii arteriovenózních spojek k hemodialýze. 1. vyd. Olomouc: Prodos, 2001. 111 s. ISBN 80-7230-101-2.

BÁRTLOVÁ, S.; HNILICOVÁ, H. Vybrané metody a techniky výzkumu. Brno: IDVPZ, 2000. 118 s. ISBN 80-7013-311-2.

BÁRTLOVÁ, S.; SADÍLEK, P.; TÓTHOVÁ, V. Výzkum a ošetrovatelství. Brno: NCO NZO, 2005. 146 s. ISBN 80-7013-416-X.

BARTOŠÍKOVÁ, I. O syndromu vyhoření pro zdravotní sestry. Brno: NCO NZO, 2006 86 s. ISBN 80-7013-439-9.

BENEŠ, M. Andragogika, filosofie - věda. 1.vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 122 s. ISBN 80-86432-03-3.

BENEŠ, M. Úvod do andragogiky. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1997, 129 s. ISBN 80-7184-381-4.

BOUDNÝ, J.; KÖCHER, M.; PEREGRIN, J.; VÁLEK, V. Moderní diagnostické metody IV.díl - Instrumentarium k intervenčním výkonům. Brno: IDV PZ, 2000. 42 s. ISBN 80-713-298-1.

BURATTO, L.; LOVISOLO, C.; MONCALVI, M. Asistujeme oftalmochirurgii. Praha: Alcon Pharmaceuticals Ltd., 1998. 79 s.

CIHELKOVÁ, I., SOUČEK, P. Atlas makulárních chorob. 1. vyd. Praha: Galén, Karolinum, 2005. 521 s. ISBN 80-7262-370-2 (Galén), ISBN 80-246-1130-9 (Karolinum).

CITTERBART, K. Gynekologie. Praha: Galén, 2001. 277 s. ISBN 80-7262-094-0.

ČAPOV, I. a kol. Drény a drenážní systémy v chirurgii. Brno: IDV PZ, 1998. 83 s. ISBN 80-7013-269-8.

Časopis moderního ošetrovatelství Florence. Praha: Galén. ISSN 1801 - 464X.

Časopis Sestra - odborný časopis pro zdravotní sestry. Praha: Mladá fronta a.s. ISSN 1210-0404.

ČECH, E. Porodnictví. Praha: GRADA Publishing, 1999. 432 s. ISBN 80-7169-355-3.

DUDA, M. a spol. Práce sestry na operačním sále. Praha: GRADA Publishing, 2000. 392 s. ISBN 80-7169-642-0.

DUDA, M.; CZUDEK, S. s kol. autorů. Miniinvazivní chirurgie. Třinec: Nemocnice Podlesí, 1996. 231 s.

DUNGL, P. a kol. Ortopedie. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 1280 s. ISBN 80-247-0550-8.

DVOŘÁČEK, J. Urologie Obecná a speciální část. 1. vydání. Praha: Universita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1997. 198 s.

DYLEVSKÝ, I. Funkční anatomie. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 544 s. ISBN 978-80-247-3240-4.

DYLEVSKÝ, I. Somatologie. 2. vyd. Olomouc: Epava, 2000. 480 s. ISBN 80-86297-05-5.

ERTLOVÁ, F.; MUCHA, J. a kol. Přednemocniční neodkladná péče. 2. přepracované vydání. Brno: NCO NZO, 2003. 368 s. ISBN 80-7013-379-1.

FERKO, A.; KRAJINA, A. Arteriální aneuzyzmata. Základy endovaskulární a chirurgické léčby. 1. vyd. Hradec Králové: ATD, 1999. 166 s. ISBN 80-901524-9-X.

FIRT, P.; HEJNAL, J.; VANĚK, I. Cévní chirurgie. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1991. 384 s. ISBN 80-201-0047-4.

GÁL, R.; ČUNDRLE, I.; SMRČKA, M.; MACH, J. Anesteziologicko-resuscitační péče u pacientů s těžkým poraněním mozku. 1. vyd. Brno: LF MU, 2004. 53 s. ISBN 80-210-3467-X.

GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. 94. publ. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

GLADKIJ, I. Management ve zdravotnictví. Praha: Computer Press 2003. ISBN 80-7172-841-1.

GLADKIJ, I.; HEGER, L.; STRNAD, L. Kvalita zdravotní péče a metody jejího soustavného zlepšování. Brno: IDVPZ, 1999. 183 s. ISBN 80-7013-272-8.

GOPFERTO VÁ, D.; JANO VSKÁ, D.; DOHNAL, K.; MELICHERČÍKOVÁ, V. Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie, hygiena. 3. vydání. Praha: TRITON, 2002. 142 s. ISBN 80-7254-223-0.

GREWE, H. E.; KREMER, K. Atlas chirurgických operací. Praha: GRADA Publishing Publishing, 1993. ISBN 80-7169-028-7.

GROHAR-MURRAY, M. E.; DICROCE, H. R. Zásady vedení a řízení v oblasti ošetrovatelské péče. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2003. 330 s. ISBN 80-247-0267-3.

HAHN, A. a kol. Otorinolaryngologie a foniatrie v současné praxi. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 392 s. ISBN 987-80-247-0529-3.

HALAŠKA, M. Urogynekologie. Praha: Galén, 2004. 256 s. ISBN 80-7262-272-2.

HAŠKOVCOVÁ, H. Thanatologie, nauka o umírání a smrti. 1. vyd. Praha: Galén, 2000. 191 s. ISBN 80-7262-034-7.

HOCH, J.; LEFFLER, J. a kol. Speciální chirurgie. Praha: Maxdorf Jessenius, 2001. 224 s. ISBN 80-85912-44-9.

HOLOUŠOVÁ, D. a kol. Jak psát diplomové a závěrečné práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. 110 s. ISBN 80-7067-841-0.

HOLOUŠOVÁ, D.; KROBOTOVÁ, M. Diplomové a závěrečné práce. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. 117 s. ISBN 80-244-0458-3.

HUDEC, J. a kol. Ortopédia a traumatológia. Trnava: Trnavská Univerzita, 2004. 100 s. ISBN 80-89029-75-2.

CHRÁSKA, M. Úvod do výzkumu v pedagogice. Základy kvantitativně orientovaného výzkumu. 1. vyd. Olomouc: Universita Palackého, Pedagogická fakulta, 2003. 199 s. ISBN 80-244-0765-5.

IVANOVÁ, K. a kol. Multikulturní ošetrovatelství I. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2005. 248 s. ISBN 80-247-1212-1.

IVANOVÁ, K.; JURÍČKOVÁ, L. Písemné práce na vysokých školách se zdravotnickým zaměřením. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 100 s. ISBN 978-80-244-1832-2.

Jak správně pečovat o nástroje. HYPOKRAMED, spol. s r.o.

JIRKŮ, J.; PAZDZIORA, E. Vlastnosti chirurgických a stomatologických nástrojů. Nové Město na Moravě: Medin.

John Commission International. Mezinárodní akreditační standardy pro nemocnice. Komentovaný oficiální překlad. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2004. 288 s. ISBN 80-247-0629-6.

JURKA, M.; SKŘIČKA, T.; LEYPOLD, J. Laparoskopická cholecystektomie. 1.vyd. Brno: Petřivalského nadace, 1993. 205 s.

KALA, Z. , PENKA, I. a kol. Perioperační péče o pacienta v obecné chirurgii. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2010. 145 s. ISBN 978-80-7013-518-1.

KALA, Z., PROCHÁZKA, V. a kol. Perioperační péče o pacienta v všeobecné chirurgii. Brno: NCO NZO, 2010. 237 s. ISBN 978-80-7013-519-8.

KAPPERT, A. Angiologie. Učebnice a atlas. Martin: Osveta, 1987. 487 s.

Katalogy chirurgických nástrojů a dezinfekčních programů - například od firem Aeskulap, Medin, Martin ...

KAWACIUK, I. Urologie. 1.vyd. Praha: Galén, 2009. 308 s. ISBN 978-80-7262-626-7.

KLOZAR, J. Speciální otorinolaryngologie. Praha: Galén, 2005. 224 s. ISBN 80-7262-346-X.

KOBILKOVÁ, J. Základy gynekologie a porodnictví. Praha: Galén, 2005. 368 s. ISBN 80-7262-315-X.

KOHOUTEK, R. Základy užití psychologie. 1.vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2002. 544 s. ISBN 80-214-2203-3.

Kolektiv autorů. Struktura kompetencí všeobecné sestry podle ICN. Brno: NCO NZO, 2003. 57 s. ISBN 80-7013-392-9.

KÖNIGOVÁ, R. a spol. Rozsáhlé popáleninové trauma. 2. vyd. Praha: Avicenum, 1990. 304 s. ISBN 80-201-0085-7.

KOUDELA, K. a kol. Ortopedická traumatologie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 147 s. ISBN 80-246-0392-6.

- KOUDELA, K. a kol. Ortopedie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 281 s. ISBN 80-246-0654-2.
- KRAUS, H. Kompendium očního lékařství. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 1997. 341 s. ISBN 80-7169-079-1.
- KRŠKA, Z. Tromboembolická nemoc v chirurgii: Trendy soudobé chirurgie, svazek 2. Praha: Galén, 1998. 166 s. ISBN 80-85824-75-2.
- KŘIVOHLAVÝ, J.; PEČENKOVÁ, J. Duševní hygiena zdravotní sestry 1. vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2004. 80 s. ISBN 80-247-0784-5.
- KVAPILÍKOVÁ, K. Anatomie a embryologie oka. 1. vyd. Brno: IDV PZ, 2000. 206 s. ISBN 80-7013-313-9.
- KVAPILÍKOVÁ, K. Přehled chorob zrakového ústrojí. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2003. 57 s. ISBN 80-7013-380-5.
- LEJSKA, V. Kompendium ORL dětského věku. Praha: GRADA Publishing, 1995. 338 s. ISBN 80-7169-132-1.
- MACKŮ, F. Kompendium gynekologických operací. Praha: GRADA Publishing, 1995. 599 s. ISBN 80-7169-154-2.
- MACHÁLKA, M. Traumatologie obličejového skeletu a zubů. Brno: LF MU, 1996. 52 s. ISBN 80-210-1325-7.
- MAŇÁK, J.; ŠVEC, V. Výukové metody. Brno: Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-39-5.
- MAŇÁK, P., WONDRÁK, E. Traumatologie, repetitorium pro studující lékařství. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. 107 s. ISBN 80-7067-842-9.
- MANN, M. Chirurgická léčba zhoubných nádorů trávicího ústrojí. Kyjov: Interpreter, 1995. 263 s. ISBN 80-201-0080-6.
- MARKOVÁ, M. Stomie gastrointestinálního a močového traktu. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2006. 68 s. ISBN 80-7013-434-8.
- MATOUŠEK, O. a kol. Základy sociální práce. Praha: Portál, 2001. 309 s. ISBN 80-71-78-473-7.
- MAZÁNEK, J. Traumatologie orofaciální oblasti. Praha: GRADA Publishing, 2007. 177 s. ISBN 978-80-247-1444-8.
- MAZÁNEK, J.; TOMAN, J. Nádory úst a obličeje. Praha: Avicenum, 1982. 274 s.
- MELICHERČIKOVÁ, V. Sterilizace a dezinfekce ve zdravotnictví. Praha: GRADA Publishing Publishing, spol. s r.o., 1998. 112 s. ISBN 80-7169-442-8.
- MÜLLER, M. E. Manual der Osteosynthese: AO-Technik. Berlin: Springer, 1977. 409 s. ISBN 3-540-08016-3.
- MUNZAROVÁ, M. Zdravotnická etika od A do Z. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2005. 156 s. ISBN 80-247-1024-2.
- MUŽÍK, J. Andragogická didaktika. 1.vyd. Praha: Codex BOHEMIA, 1998. 271 s. ISBN

80-85963-52-3.

NICHOLLS, A. J.; WILSON, I.; SUCHARDOVÁ, I. Perioperační medicína. Praha: Galén, 2006. 370 s. ISBN 80-7262-320-6.

NOVOSAD, L. Základy speciálního poradenství. Praha: Portál, 2000. 115 s. ISBN 80-7178-197-5.

PACÍK, D. A KOL. Urologie pro sestry. 1. vydání. Brno: IDV PZ, 1996. 175 s. ISBN 80-7013-235-3

PAFKO, P. a kol. Praktická laparoskopická a torakoskopická chirurgie. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 1998. 108 s. ISBN 80-7169-532-7.

PAFKO, P. et al. Základy speciální chirurgie. 1.vyd. Praha: Galen, Karolinum, 2008. 385 s. ISBN 978-80-7262-402-7 (Galén), ISBN 978-80-246-1451-9 (Karolinum).

PAŘÍZEK, A. Porodnická analgezie a anesiesie. Praha: GRADA Publishing, 2002. 535 s. ISBN 80-7169-969-1.

PAYNE, J. a kol. Kvalita života a zdraví. 1.vyd. Praha: Nakladatelství TRITON, 2005. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.

Péče o nástroje. Český překlad. Praha: B. Braun Medical s.r.o.

PLCH, J. Otorinolaryngologie v perioperační péči. 2. přepracované vyd. Brno: NCO NZO, 2008. 213 s. ISBN 978-80-7013-486-3.

PLCH, J. Otorinolaryngologie. Brno: IDV PZ, 1994. 182 s. ISBN 80-7013-176-4.

POKORNÝ, V. Traumatologie. Praha: Triton, 2002. 307s. ISBN 80-7254-277-X.

PRUDIL, L. Základy právní odpovědnosti ve zdravotnictví. 4. doplněné vydání. Brno: NCO NZO, 2006. 77 s. ISBN 80-7013-433-X.

PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. 2. přepracované vyd. Praha: Portál, 2002. 488 s. ISBN 80-7178-631-4.

RIEBELOVÁ, V.; VÁLKA, J.; FRANČŮ, M. Trendy soudobé chirurgie - svazek 3 - DEKUBITY, Prevence, konzervativní a chirurgická terapie. Praha. Galén, 2000. 159 s. ISBN 80-7262-033-9.

ROZSÍVAL, P. et al. Oční lékařství. Praha: Galén, Karolinum, 2006. 373 s. ISBN 80-7262-404-0 (Galén), ISBN 80-246-1213-5 (Karolinum).

RÜEDI, T.; HOCHSTETTER, A. H. C.; SCHLUMPF, R. Zugänge der Osteosynthese. Berlin: Springer, 1984. 187 s. ISBN 3-540-11637-0.

ŘEHÁK, S. Oční lékařství. Praha: Avicenum, 1989. 254 s.

SAMEŠ, M. a kol. Neurochirurgie. Učebnice pro lékařské fakulty a postgraduální studium příbuzných oborů. Praha: Maxdorf, 2005. 127 s. ISBN 80-7345-072-0.

SLÁMA, K.; SLÁMA, K. - junior. Mikroskopická endonasální chirurgie. Praha: GRADA Publishing 2002. 78 s. ISBN 80-247-0260-6.

SMRČKA, M.; PŘIBÁŇ, V. a spol. Vybrané kapitoly z neurochirurgie pro studenty lékařské fakulty.

1. vyd. Brno: LF MU, 2005. 98 s. ISBN 80-210-3788-1.

SOSNA, A. a kol. Základy ortopedie. 1.vyd. Praha: Triton, 2001. 175 s. ISBN 80-7254-202-8.

SOSNA, A.; ČECH, O. Operační přístupy ke skeletu pohybového aparátu. Praha: Avicenum, 1987. 221 s.

SOSNA, A.; ČECH, O.; KRBEK, M. Operační přístupy ke skeletu končetin, pánve a páteře. Praha: Triton, 2005. 239 s. ISBN 80-7254-640-6.

STAFFA, R. Záchrana kriticky ischemické končetiny: Pedální bypass. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 110 s. ISBN 80-247-0957-0.

ŠEFRÁNEK, V. Ochorenia končatinových artérií a ich chirurgická liečba. Bratislava: Slovak Academic Press, 2001. 240 s. ISBN 80-88908-82-5.

ŠETINA, M. a kol. Kardiochirurgie. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. 60 s. ISBN 80-7040-779-4.

ŠIMEK, D.; KUBÁTOVÁ, H. Od abstraktu do závěrečné práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. 52 s. ISBN 80-244-0097-9.

ŠIMEK, J.; ŠPALEK, V. Filozofické základy lékařské etiky. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2003. 113 s. ISBN 80-247-0440-4.

ŠKRLA, P. Především neublížit. Brno: NCO NZO, 2005, 162 s. ISBN 80-7013-419-4.

ŠKRLA, P.; ŠKROVÁ, M. Kreativní ošetrovatelský management. Praha: Advent-Orion, 2003. 477 s. ISBN 80-7072-841-1..

ŠNAJDAUF, J., CVACHOVEC, K., TRČ, T. Dětská traumatologie. 1. vyd. Praha: Galén, 2002. 180 s. ISBN 80-7262-152-1.

ŠNAJDAUF, J., ŠKÁBA, R. Dětská chirurgie. 1.vyd. Praha: Galén, 2005. 394 s. ISBN 80-7262-329-X.

ŠPIRUDOVÁ, L. a kol. Multikulturní ošetrovatelství II. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2006. 248 s. ISBN 80-247-1213-X.

ŠRÁMOVÁ, H. a kol. Nozokomiální nákazy II. Praha: MAXDORF JESENIUS, 2001. 303 s. ISBN 80-85912-25-2.

TEYSCHL, O. Minimálně invazivní operace v dětské chirurgii. 1.vyd. Brno: IDV PZ, 2000. 90 s. ISBN 80-7013-312-0.

TOMAN, J.; SOVADINA, M. Stomatochirurgie. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1967. 435 s.

TOŠOVSKÝ, V. Chirurgie novorozence. Praha: Avicenum, 1990. 205 s. ISBN 80-201-0029-6.

TOŠOVSKÝ, V. Dětská chirurgie: učebnice pro lékařské fakulty. Praha: Avicenum, 1983. 288 s.

TOŠOVSKÝ, V. Chirurgie novorozence. Praha: Avicenum, 1990. 205 s. ISBN 80-201-0029-6.

TŘEŠKA, V. a kol. Aneurysma břišní aorty. Praha: GRADA Publishing, 1999. 108 s. ISBN 80-7169-724-9.

VALENTA, J. Základy chirurgie. 2. vyd. Praha: Karolinum - nakladatelství UK, 2007. ISBN 978-80-246-1344-4.

VENGLÁŘOVÁ, M.; MÁHROVÁ, G. Komunikace pro zdravotní sestry. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2006. 144 s. ISBN 80-247-1262-8.

VESELSKÝ, Z. Vybrané kapitoly z urologie: vybrané aspekty ošetrovatelské péče u nemocných s onemocněním horních a dolních močových cest. :Gema Art Group, 2007. 125 s. ISBN 978-80-86087-61-0.

VESELÝ, J. a kol. Plastická chirurgie pro lékařské fakulty a postgraduální výchovu. Brno: Lékařská fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2007.

VIŠŇA, P.; HOCH, J. Traumatologie dospělých. Praha: Maxdorf, 2004. 157 s. ISBN 80-7345-034-8.

VOKURKA, J. a kol. Úvod do miniinvasivní chirurgie. Brno: IDV PZ, 1996. 46 s. ISBN 80-7013-228-0.

VONDRÁČEK, L.; VONDRÁČEK, J. Odpovědnost při poskytování ošetrovatelské péče. Praha: Galén, 2006. 30 s. ISBN 80-7262-392-3.

VONDRÁČEK, L.; VONDRÁČEK, J. Pochybení a sankce při poskytování ošetrovatelské péče. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2003. 68 s. ISBN 80-247-0705-5.

VYBÍRAL, Z. Psychologie komunikace. 1.vyd. Praha: Portál, 2005. 320 s. ISBN 80-7178-998-4.

ZÁVODNÁ, V. Pedagogika v ošetrovatelství. Vrutky: NADAS, 2002. 95 s. ISBN 80-8063-108-5.

ZEMAN, M. Chirurgická propedeutika. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2000. 516 s. ISBN 80-7169-705-2.

ZEMAN, M. Speciální chirurgie. Praha: Galén, 2001, 2004, 2006. 575 s. ISBN 80-7262-260-9.

ZEMANOVÁ, J. Základy anesteziologie - 1 část. 2. přeprac. vyd. Brno: NCO NZO, 2009. 149s. ISBN 978-80-7013-505-1.

ZEMANOVÁ, J. Základy anesteziologie 2. 1. vydání. Brno: NCO NZO, 2005. 163 s. ISBN 80-7013-430-5.

ZERHAU, P. Elektrostimulace v urologii. Brno: IDV PZ, 1995.

ZERHAU, P. Operační léčba dysfunkcí dolních močových cest. Brno: IDV PZ, 2000. 59 s. ISBN 80-7013-308-2

ZLÁMAL, J.; BELLOVÁ, J. Ekonomika zdravotnictví. 1.vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 206 s. ISBN 80-7013-429-1.

ŽVÁK, I. Traumatologie ve schématech a RTG obrazech. Praha: GRADA Publishing, 2006. 205 s. ISBN 80-247-1347-0.